PUBLIC SPACE

-SELECTED WORKS
CITIES & TERRITORIES
TRACTEBEL

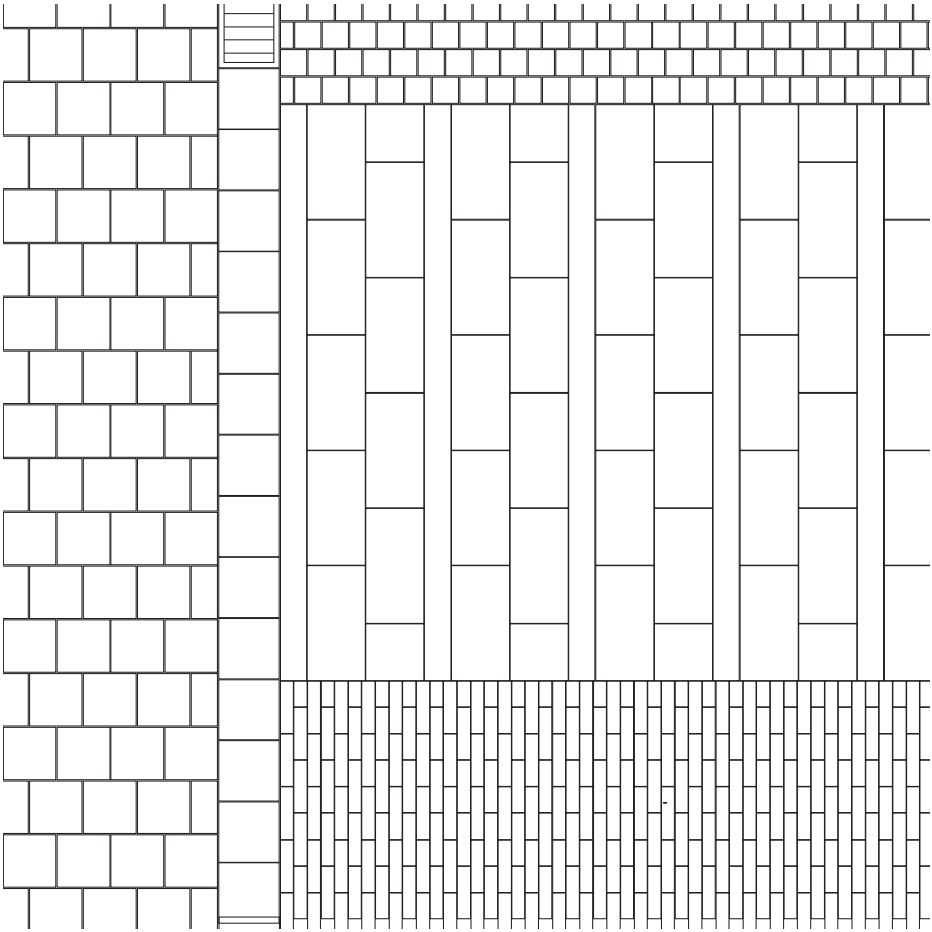

Selected Works

Maria Hendrikapark, Oostende

- 06 -

Muntplein, Brussel

- 16 -

Markt, Lokeren

- 26 -

IGLO publieke ruimte, Antwerpen

- 36-

Weide, Kortrijk

- 46 -

Dok Zuid Museumtuinen, Antwerpen

- 54 -

Grote Markt, Aarschot | Nolfplein, ANtwerpen | Begraafplaats, Bassevelde | Materialenkaai, Brussel | AZ Sint - Lucas, Gent | Kobra masterplan, Gent | Herinrichting centrum, Heule | De Cloedt, Knokke | Frans De Smidtplein, Knokke | Cirkelstraat, Oostende | Globaal plan MHP, Oostende | Graaf De Smet - De Nayer, Oostende | Integraal plan binnenstad, Oostende | Kapellestraat, Oostende | Koninginnelaan, Oostende | Leopoldplein, Oostende | Monacoplein, Oostende | omgeving St-Jozefkerk, Oostende | Prinses Stephanie - Clementinaplein, Oostende | Spoorwegstraat, Oostende | Stedelijk treftpunt, Oostende | Witte Nonnenstraat, Oostende | Publieke ruimte woonuitbreiding, Pijpelheide | Masterplan publiek domein, Tongeren | Plein PGRM, Tongeren | Vademecum publieke ruimte, Vlaanderen |

contact | Bart Van Gassen
Bart.Vangassenl@tractebel.engie.com

MARIA HENDRIKAPARK

Oostende

"Een historisch park getransformeerd naar de 21ste eeuw. Een relocatie van de padenstructuur van het park garanderen een leesbare toegankelijkheid en een sterkere connectie met de stad. Punctuele interventies benadrukken de recreatieve en ecologische eigenschappen van dit stadspark."

OPDRACHT

periode	studie	2002 - 2006 uitvoering	2003 - 2012
kencijfers	37 ha
opdrachtgever	stad Oostende Eli Devriendt (eli.devriendt@oostende.be)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
samen met	Denis Dujardin
opdracht	van ontwerp t.e.m. uitvoering
ereloon	€ 210.000
uitvoeringsbedrag	€ 4.000.000
awards	Duurzaam kustproject 2008 Prijs Bouwmeester Publieke ruimte 2007 Staalbouwprijs 2006 (brug) Nominatie Belgische prijs voor architectuur 2007 (renovatie park)

OPZET

Bij aanvang van de opdracht kende het park een aantal problemen: slechte toegankelijkheid, slechte verbinding met de omgeving, verwaarloosd op het vlak van infrastructuur en bos- en parkbeheer en beperkte recreatieve mogelijkheden. Hieruit werden een aantal doelstellingen geformuleerd die aan de basis liggen van de globale visie en de herinrichting: een park met meervoudige identiteit, een toegankelijk park, een park met een hoge en gedifferentieerde gebruikswaarde, het park als schakel op stedelijk niveau (functioneel, sociaal, ecologisch), het park als onderdeel van de dagelijkse leefomgeving.

Een permanent gegeven in de geschiedenis van het park is de organisatie ervan rond de drie vijvers. Bij de start van de opdracht bood het park een zeer monotone beleving: op het vlak van vegetatie, recreatie, verblijfsplekken, materiaalgebruik … was er weinig variatie. Er werden wel drie zones gedetecteerd, gelegen rond de drie vijvers, met elk een eigen sfeer en karakter. Door in te zetten op het behoud en versterken van deze eigenheden, is een sterkere differentiatie ontstaan in de beleving en het gebruik van het park. Het karakter van de drie zones, georganiseerd rond de drie bestaande vijvers, zijn binnen het ontwerp versterkt: de recreatieve zone rond de Koninginnevijver, de formele zone rond het Spiegelmeer en de natuurlijke zone rond de Konijnevijver.
De toegankelijkheid van het park wordt verbeterd door de aanleg van een leesbaar padennet en duidelijk herkenbare toegangen.

KRACHTLIJNEN

DE KONINGINNEVIJVER

Op en rond de Koninginnevijver wordt het recreatieve karakter benadrukt. De vijver en het eiland worden landschappelijk geïntegreerd door de aanleg van oevervegetatie en bomen. Een gewapende evenementweide met water- en elektriciteitsaansluiting faciliteert de organisatie van evenementen in het park.

DE KONIJNEVIJVER

De Konijnevijver is de meest natuurlijke plek in het Maria Hendrikapark. In deze zone krijgen de natuur en natuurontwikkeling alle kansen. De oevers krijgen een meer natuurlijke aanleg. Het bos en de grasweiden worden op een ecologische manier beheerd. Verhoogde paden dwars door deze zone maken een wandeling hier tot een bijzondere ervaring. De zone wordt als het ware een kijkstuk dat ervaren kan worden vanaf veilige en droge paden. In deze zone zijn educatieve modules geplaatst, voornamelijk gericht op kinderen.

HANGBRUG

De brug, een hangbrug met wit betonnen loopvlak en eenvoudige balustrade, is een terughoudend element in het parklandschap maar genereert wel een bijzondere ervaring.

SPIEGELMEER

Het formele karakter van het Spiegelmeer wordt benadrukt door de aanleg van hagen en een border uit vaste planten en bloeiende heesters. Deze border is en sterk gearticuleerd element in de parkruimte van het Spiegelmeer. De vier clairières, de symmetrisch gelegen voorkamers van het Spiegelmeer, krijgen een rand in gestapelde boordstenen in blauwe hardsteen, gerecupereerd bij de opbraak van de oude paden of in begroeide draadstructuren.

ZOOM | padennet

Het padennet is geënt op de oude padenstructuur maar is omgevormd tot een hedendaags en leesbaar padennet. De oorspronkelijke brede asfaltstraten werden versmald tot gewone parkpaden van 3 of 4m breed, of op bepaalde plaatsen helemaal opgebroken en ingeplant met bosgoed en bomen.
Verschillend materiaalgebruik maakt de hiërarchie tussen de paden duidelijk en stuurt zo het gebruik. Vanaf de hoofdtoegangen vertrekken de 'tentakels' in asfalt naar een centrale ringstructuur, de 'Aleph' (beton). Het lagere padennet is uitgevoerd in halfverharding of mulch (joggingroute). In de zone van de Konijnevijver zijn houten verhoogde paden aangelegd. Langs het padennet zijn mogelijkheden tot verblijf voorzien: banken, vlonders, picknicktafels, ligweiden …

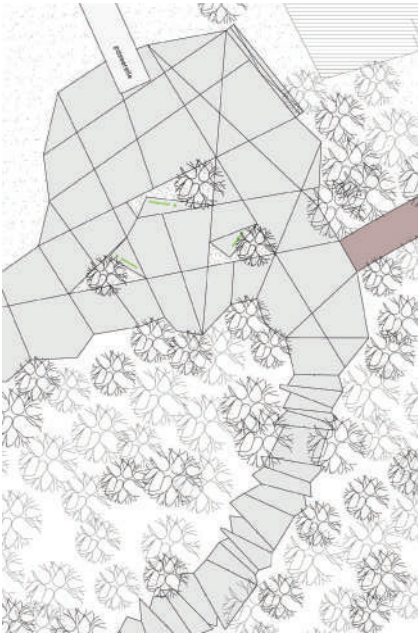

Padenstructuur

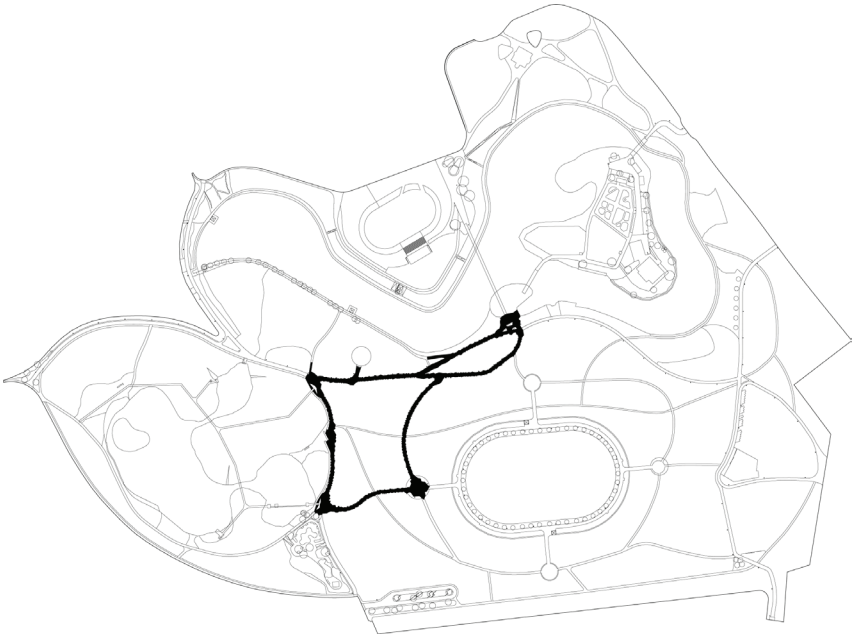

Nieuwe toevoeging padennet | Aleph

Uitvoering patroon

Paden als signalisatie in het park

Comfortabel pad

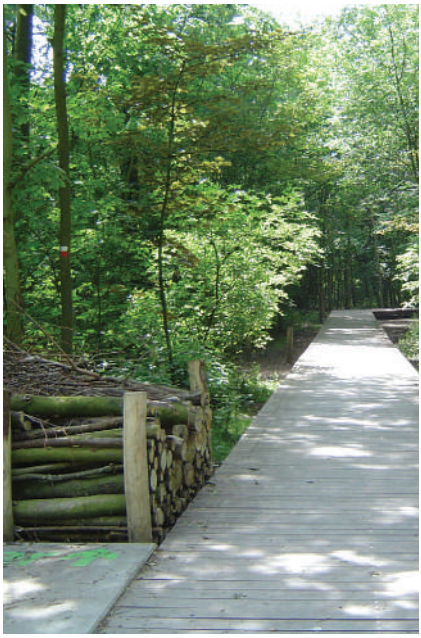

Overgang tussen betonnen en houten paden

Bijzonder materiaalgebruik

Getrapte tribune, toegang en zitelement aan het water

Gezinsplein

Open weide

Groene natuurlijke rand langs de Koninginnevijver

Vaste planten border langs het Spiegelmeer

MUNTPLEIN

Brussel

"De herinrichting van het Muntplein is gericht op het vrijmaken van de ruimte en het opnieuw op de voorgrond brengen van de aanwezigheid van de Muntschouwburg."

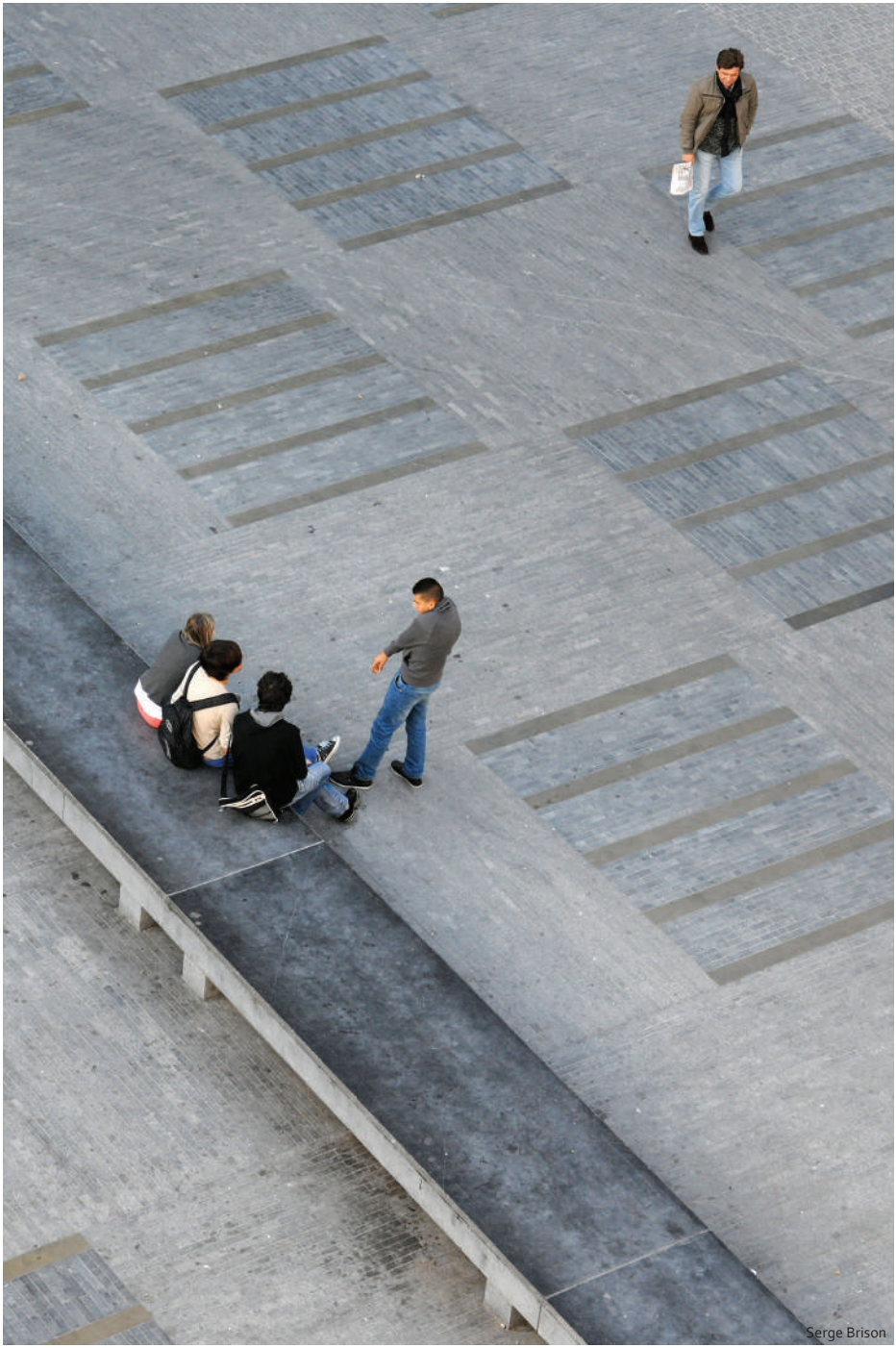
Serge Brison

OPDRACHT

periode	2005 - 2012
kencijfers	8060 m²
opdrachtgever	stad Brussel Michel De Busscher (email)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
samen met	MSA
opdracht	van ontwerp t.e.m. uitveoring
uitvoeringsbedrag	€ 3.500.000
awards	nominatie]pyblik[prijs 2014 nominatie Prijs Publieke Ruimte 2014

OPZET

Het project bevindt zich in het hart van het historische centrum van Brussel en omvat het Muntplein, de Koninginnestraat, de Prinsenstraat en de Leopoldstraat. Het Muntplein ligt centraal in een commercieel circuit komende van het Rogierplein over de Nieuwstraat en de Kleerkoperstraat naar de Beurs. Dit traject loopt parallel aan de grote boulevards van het Centrum van Brussel. Dit winkelcircuit zorgt voor een polarisatie in het plein: enerzijds een drukkere zijde met veel passage aan de westkant en het Muntcentrum en anderzijds een rustige en intiemere zijde aan de oostkant.

Het ontwerp is opgebouwd rond twee sturende concepten. Enerzijds wordt een sterke ruimtelijke samenhang van de stedelijke ruimte rond de Muntschouwburg vooropgesteld.

Anderzijds wordt er gestreefd naar twee evenwaardig naast elkaar geplaatste ruimten met een ander karakter: een centrale ruimte rond de Muntschouwburg en een omkadering.

KRACHTLIJNEN

OMKADERING

Binnen de omkadering zorgt een continuïteit in de blauwe hardsteen verharding en de groenstructuur voor voldoende samenhang. De blauwe hardsteen tegels sluiten aan met de verharding in de omgeving. De integratie van lichtpunten in de bevloering zorgt voor een extra accent.

CENTRALE RUIMTE ROND MUNTSCHOUWBURG

Centraal rond de Muntschouwburg wordt een open en continue ruimte gecreëerd die zich enerzijds ten dienste stelt van de Muntschouwburg én anderzijds ruimte maakt voor een zeer divers stedelijk gebruik. De centrale ruimte wordt omkaderd door een aaneenschakeling van plekken. Iedere plek krijgt een eigen karakter en onderscheidt zich op die manier van iedere andere plek.

Rue du Fossé aux Loups/Wolvengracht
BUS
Café de l'Opéra
Randstad Interim
Le Roma
L'Intermezzo
De Suisse
la Monnaie
de Munt
Hoofdstedelijke Openbare
Bibliotheek
BUS
Rue de l'Ecuyer/Schildknaapstraat
L'Ecuyer

ZOOM | dambordpatroon

De vloer van de centrale ruimte wordt opgebouwd uit een grootschalig dambordpatroon. Er wordt gewerkt met een afwisseling van vakken uit gekloven blauwe hardsteen en vakken uit gezaagde blauwe hardsteen. In deze laatste worden strips in messing verwerkt. Dit grootschalige patroon heeft een beheerste maar tegelijkertijd eigenzinnige materialiteit die het plein een zekere autonomie verleent. Het dambordpatroon wordt qua ritmiek afgestemd op de architectuur van de Muntschouwburg en zorgt op deze manier voor een zekere familiariteit tussen beide entiteiten.

De twee elementen die op het centrale plein staan, bieden op een subtiele manier weerstand ten aanzien van de symmetrie die opgelegd wordt binnen het historische kader. Een lange bank in blauwe hardsteen en een reeks fonteinen bevinden zich haaks op de as van de Muntschouwburg en richten zich naar elkaar. De ventilatieroosters van het ondergronds hoogspanningsstation midden op het plein worden dicht gelegd en de lucht wordt afgeleid naar een schouw naast het plein die geïntegreerd wordt in een buvette. Rond de centrale ruimte worden zitbanken zonder leuning in wit beton geplaatst. Al deze banken kijken naar de Muntschouwburg.

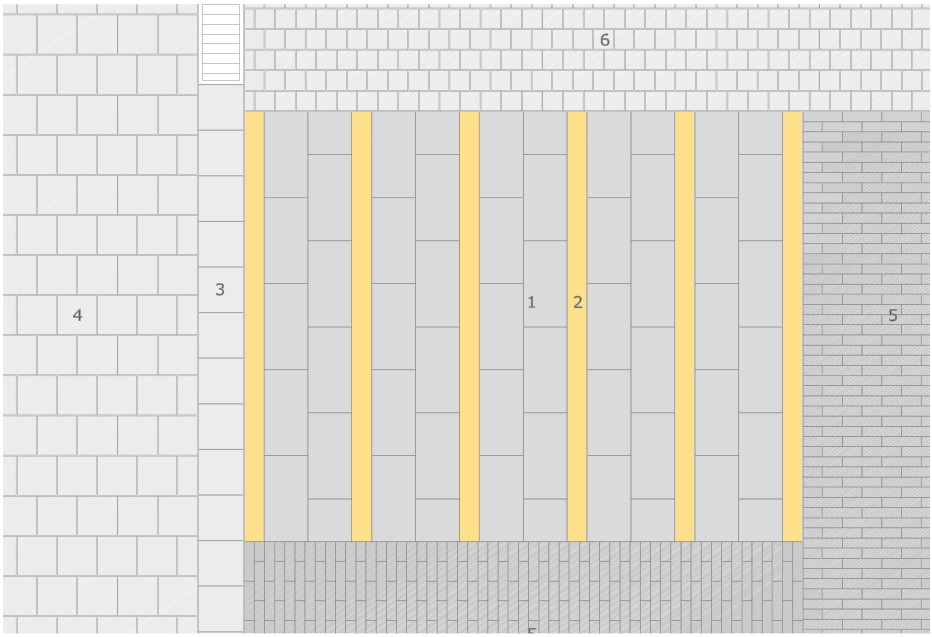

1. gezaagde blauwe steen | 2. messing-beton-element | 3 - 4. gebouchardeerde blauwe steen | 5. gekapte blauwe steen | 6. gebouchardeerde blauwe steen

Vakwerk
| fotograaf: Serge Brison

Integratie waterfonteinen in de vloer

Hoogwaardige comfortabele stadsvloer
| fotograaf: Serge Brison

Voorplein Muntschouwburg
| fotograaf: Serge Brison

Rand Muntplein aansluitend op winkelas
| fotograaf: Serge Brison

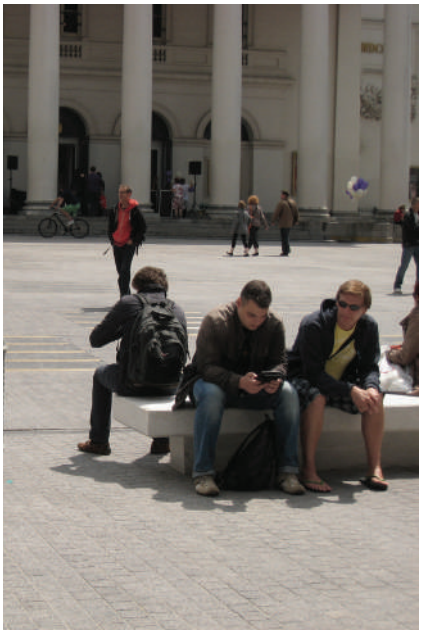

Robuuste banken in natuursteen langs de rand

Informeel spel ter hoogte van waterfonteinen

Zijde commerciële plint

Zijde Muntschouwburg

MARKTPLEIN

Lokeren

"De herinrichting van de Markt biedt een mogelijkheid om de relatie tussen het centrum van de stad en de Durme te herstellen. Met aandacht voor de bestaande bijzondere plekken en kwalitatieve verblijfsruimte."

OPDRACHT

periode	studie | 2009 - 2011 uitvoering fase 1 | 2011 - 2013 uitvoering fase 2 | 2016 - heden
opdrachtgever	stad Lokeren Walter de Tré (email)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
opdracht	van ontwerp t.e.m. uitvoering
ereloon	€ 345.555
uitvoeringsbedrag	€ 2.350.000

OPZET

Historisch gezien is Lokeren ontstaan langs de Durme, in eerste instantie op rechteroever. De spoorlijn gaf impulsen voor de ontwikkeling van de linkeroever. In de 20ste eeuw werden infrastructuurwerken uitgevoerd om een antwoord te bieden op het toenemend autogebruik. Dit zorgde voor een sterke aantasting van de relatie met het water en van de kwaliteit van de publieke ruimte. De herinrichting van de Markt was een uitgelezen kans om de relatie met de Durme te herstellen en om deze centrale publieke ruimte te herwaarderen.

De as tussen Markt en Stationsplein, de enige formele relatie tussen stad en Durme, wordt met de herinrichting van de Markt benadrukt. De Markt toont zich op dit traject niet langer als parking dan wel als verblijfsruimte. Door het autoverkeer aan de westzijde van de Markt te supprimeren, wordt de as doorgetrokken over de Markt. Naast historisch centrum is de Markt ook het commercieel centrum van de stad. De bestaande functies - parkeren, evenementen, woensdagmarkt, verblijf… - krijgen in het ontwerp opnieuw een plaats, maar er wordt wel gestreefd naar meer ruimte voor verblijf.

Het ontwerp van de Markt is opgebouwd rond een aantal krachtlijnen: het streven naar een continuïteit in de stadsvloer; het op een slimme manier traceren van de straten rekening houdend met de vorm van de gevellijnen, de ruimtevraag en een interessante ruimtelijke ervaring; het articuleren van een aantal bijzondere plekken en aandacht voor de kleinere plekken gespreid over de ruimte van de Markt.

KRACHTLIJNEN

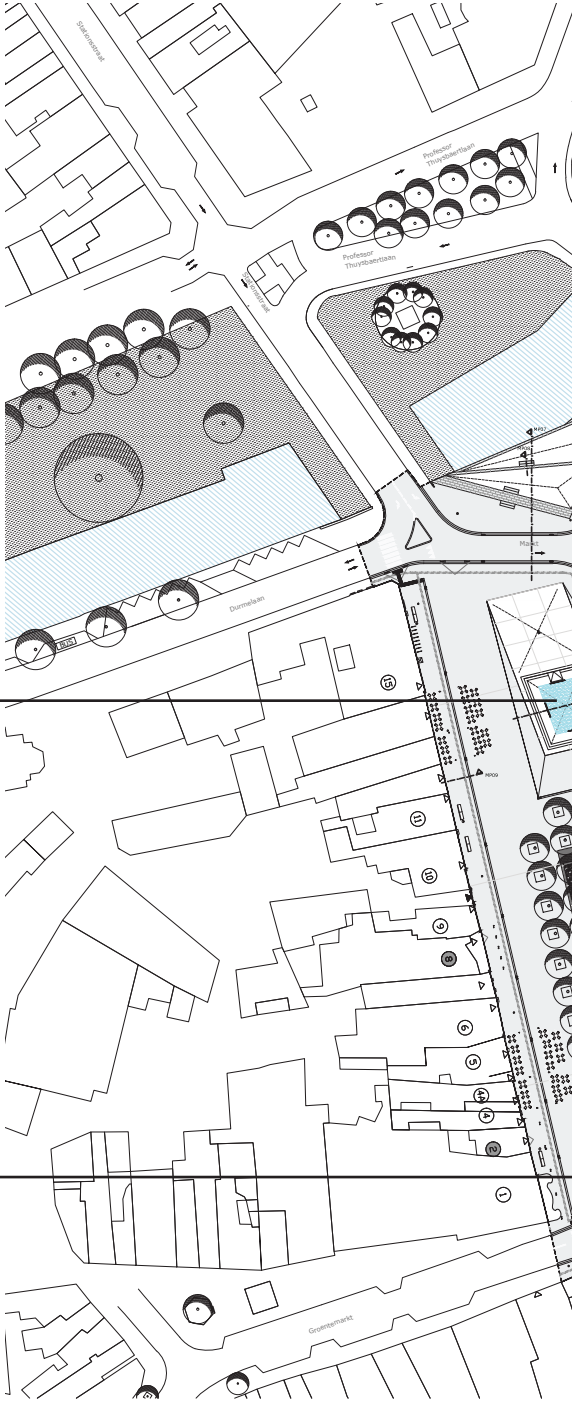

KOP MARKTPLEIN

Op de kop van het marktplein ligt een vlak plein met constant peil, verbonden met de marktvloer door flauwe hellingen. Een zuidwest georiënteerd betonnen zitelement en een feestelijk waterelement maken deze plek attractief. De waterpartij zorgt voor een duidelijke markering van de kop van de markt en werkt ook als speelelement voor kinderen.

VOORRUIMTE STADHUIS

Op de voorruimte van het stadhuis zorgt een verhoogd element voor een accentuering van het stadhuis op het plein. Dit element organiseert het ceremonieel gebeuren voor het stadhuis en is een plek waar je kan zitten of op spelen. Als verharding is gekozen om de bestaande boordstenen in blauwe hardsteen te hergebruiken en deze met brede voegen naast elkaar te plaatsen.

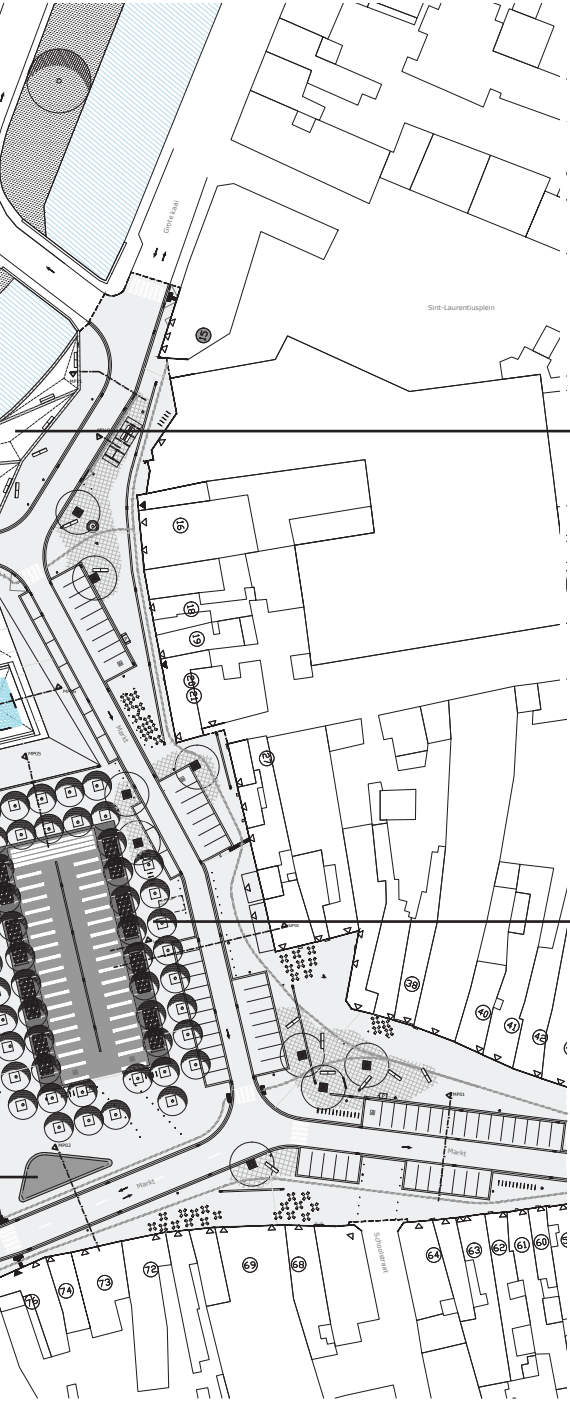

HET DURMEPLEIN

Het Durmeplein maakt een sterke link met het water wordt versterkt door een verlaging van het plein door middel van een aantal ruime terrassen met zithoogte. Het Durmeplein krijgt volop zon vanaf de middag tot de avond. Omdat het hoogtepeil van de Durme een wisselend verloop kent en in het kader van bescherming tegen overstromingen, dient een veiligheidspeil van minimum 6,00m TAW gehanteerd te worden rondom de Durme. Een keermuur garandeert een constante veiligheidshoogte van 6,15m.

BOMENKAMER

Het huidige bomenkader maakt deel uit van het historisch stadsgezicht en vormt een beeldbepalend element op de Markt en wordt maximaal behouden. In het nieuwe ontwerp wordt de rondgang van het bomenkader vrijgemaakt. Parkeren gebeurt enkel in de middenruimte van het bomenkader. De huidige rondgang wordt versterkt door het plaatsen van heesters en zitbanken rondom de binnenste bomenrij. Deze hagen scheiden het parkeergebeuren ook visueel af van de terrassen en voetgangerszone rondom.

Hergebruik en nieuw, grijs en gekleurd, strak en patroon

Looplijnen materialiseren

Integratie parking

Bomenkader

Aandacht voor de stedelijke vloer

Plein met waterpartij

IGLO PUBLIEKE RUIMTE

Antwerpen

"De transformatie van de publieke ruimte van een sociale hoogbouw wijk op de Antwerpse Linkeroever. Een nieuwe centrale as wordt het nieuwe centrum van de buurt. De belangrijkste publieke faciliteiten en ruimtes zijn met deze straat verbonden."

OPDRACHT

periode	masterplan | 2007-2009 studie | 2008-2010 uitvoering | 2011-2014
opdrachtgever	stad Antwerpen Gert De Wilde (email)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
opdracht	**masterplan en ontwerp publieke ruimte t.e.m. uitvoering**
uitvoeringsbedrag	2.800.000 € (heraanleg publieke ruimte)
awards	Prijs Wivina De Meester voor excellent bouwmeesterschap 2014

OPZET

Het Intergenerationeel Project Linkeroever (IGLO) is een stadsvernieuwingsproject voor de stad Antwerpen in Europark op Linkeroever. De aanleiding vormt de realisatie van sociale infrastructuur in de wijk: rust- en verzorgingstehuis, school,.... Dit met als belangrijkste doel het monofunctionele karakter van deze hoogbouwwijk te doorbreken en deze uit zijn ruimtelijk en sociaal isolement te trekken.

Het masterplan dat opgemaakt werd voor deze site preciseert de structuur van deze hoogbouwwijk. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen het "raster" en het "landschapspark". De nieuwe bouwprogramma's worden opgenomen in het raster. Het landschapspark wordt maximaal open en groen gehouden. Een centrale oost-weststraat – de IGLO-straat – wordt de stedelijke ruggegraat van het gebied. De inrichting van de publieke ruimte richt zich op een aantal lijnen van het ontwikkelde raster: de IGLO-straat, de Ernest Claesstraat, de Carel Van Manderstraat.

De IGLO-straat krijgt het karakter van een "pleinstraat" en wordt verder opgeladen door enkele bijzondere plekken: een ruimte die zich wikkelt rond de kerk, een "canvas" tussen dienstencentrum en de woontoren van de E. Claesstraat 10-16, de constructies van de bushaltes en de glooiende topografie die groene speelplekken creëren. De andere rasterstraten vormen een belangrijke verbindingsruimte voor autoverkeer, openbaar vervoer en langzaamverkeer. Het groene karakter van beide straten en het smallere gabariet, zorgt voor het gewenste contrast met de IGLO-straat.

KRACHTLIJNEN

TOPOGRAFIE

Glooiende topografie creëert informele speelruimte in de groene open ruimte.

IGLO-STRAAT

De straat moet beschouwd en herkenbaar zijn als de centrumstraat van Linkeroever. De nieuwe publieke zorgfuncties grenzen aan de straat en geven deze een gezicht. De as is breed en geeft de straat een uitnodigend verblijfs- en ontmoetingskarakter.

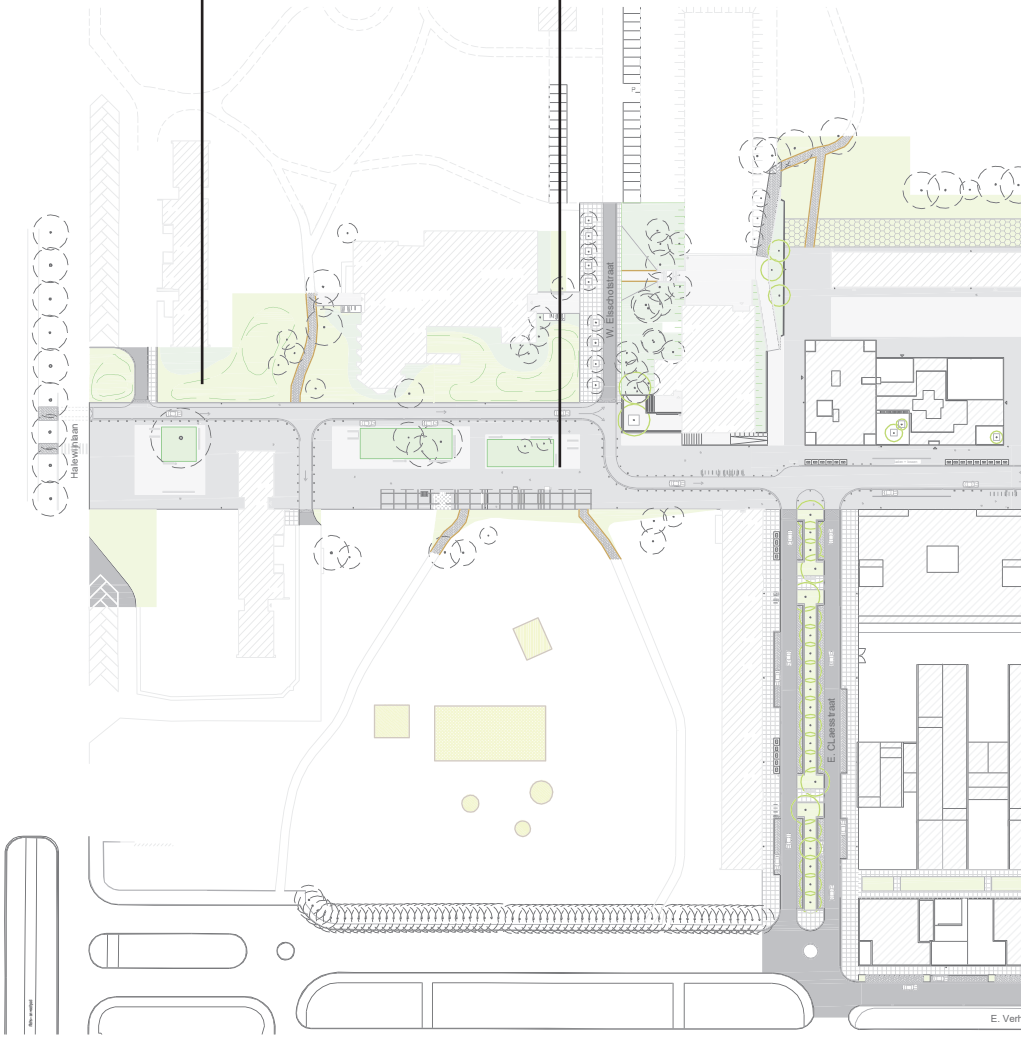

ZIJSTRATEN

hebben een uitgesproken groen karakter en vangen een deel van de parkeerbehoefte op. De centrale bomenrij wordt gecombineerd met een parkeerzone en intermedieert tussen beide zijden van de straat, tussen hoogbouw en laagbouw.

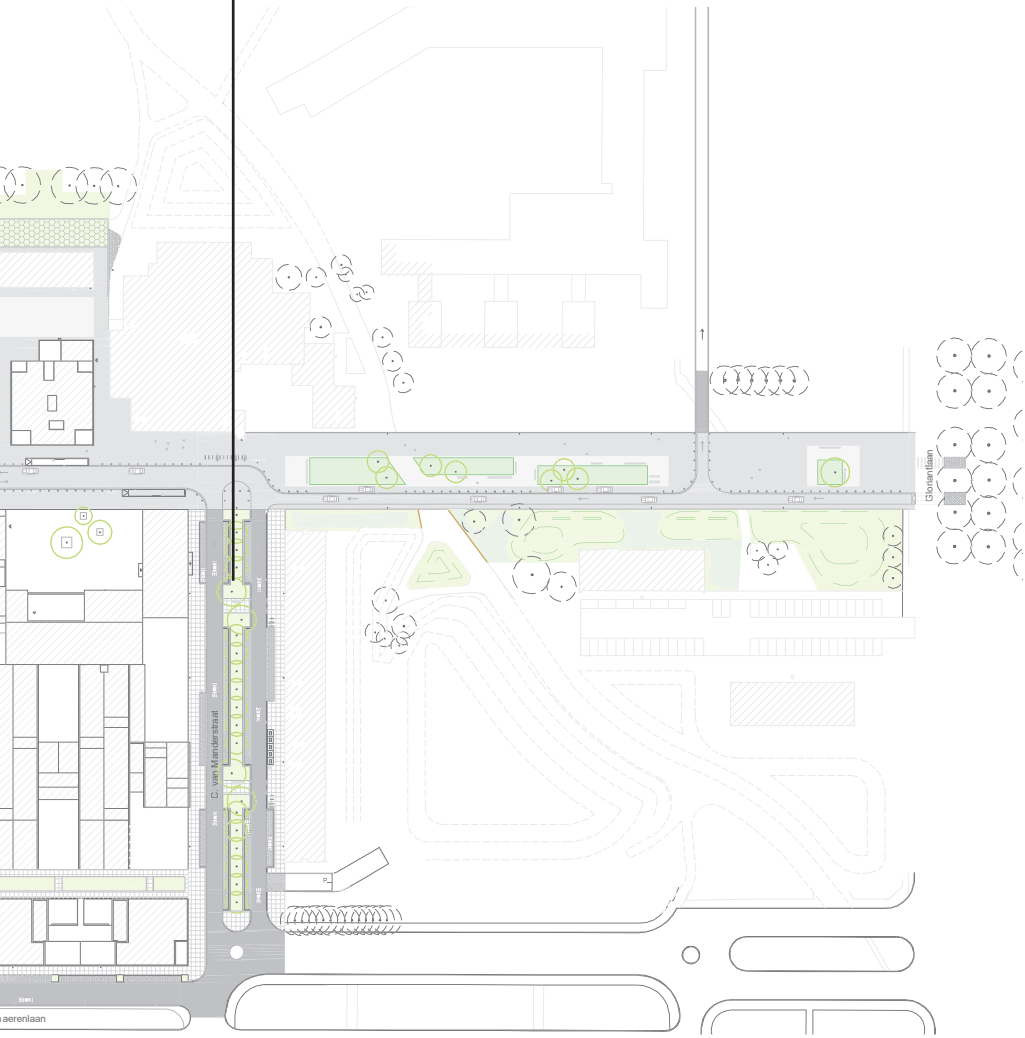

ZOOM | IGLO-straat

De IGLO-straat wordt aangelegd in één vlak, zonder hoogteverschillen. Op deze manier krijgt deze ruimte het karakter van een "pleinstraat". Binnen de contouren van de IGLO-straat worden een aantal plekken gemarkeerd. Deze plekken worden gedefiniëerd door een andere verharding en door geïsoleerde bomen of bomengroepen geplant in een struikmassief als groene plint. Banken versterken het verblijfskarakter van deze plekken. Een aantal bestaande bomen en bomengroepen kunnen hierdoor op de straat behouden blijven.
De groenstructuur op de IGLO-straat refereert naar de typologie van het landschapspark – geïsoleerde boomgroepen – en niet naar de dreefstructuren van de Halewijnlaan en Gloriantlaan enerzijds en de andere rasterstraten anderzijds. Bomen worden ingezet om plekken te markeren en niet om de lineariteit van de straat te bevestigen.

Struikmassief als groene plint met bomen
| Filip Dujardin

Ontstaan van een plek in de straat
| Filip Dujardin

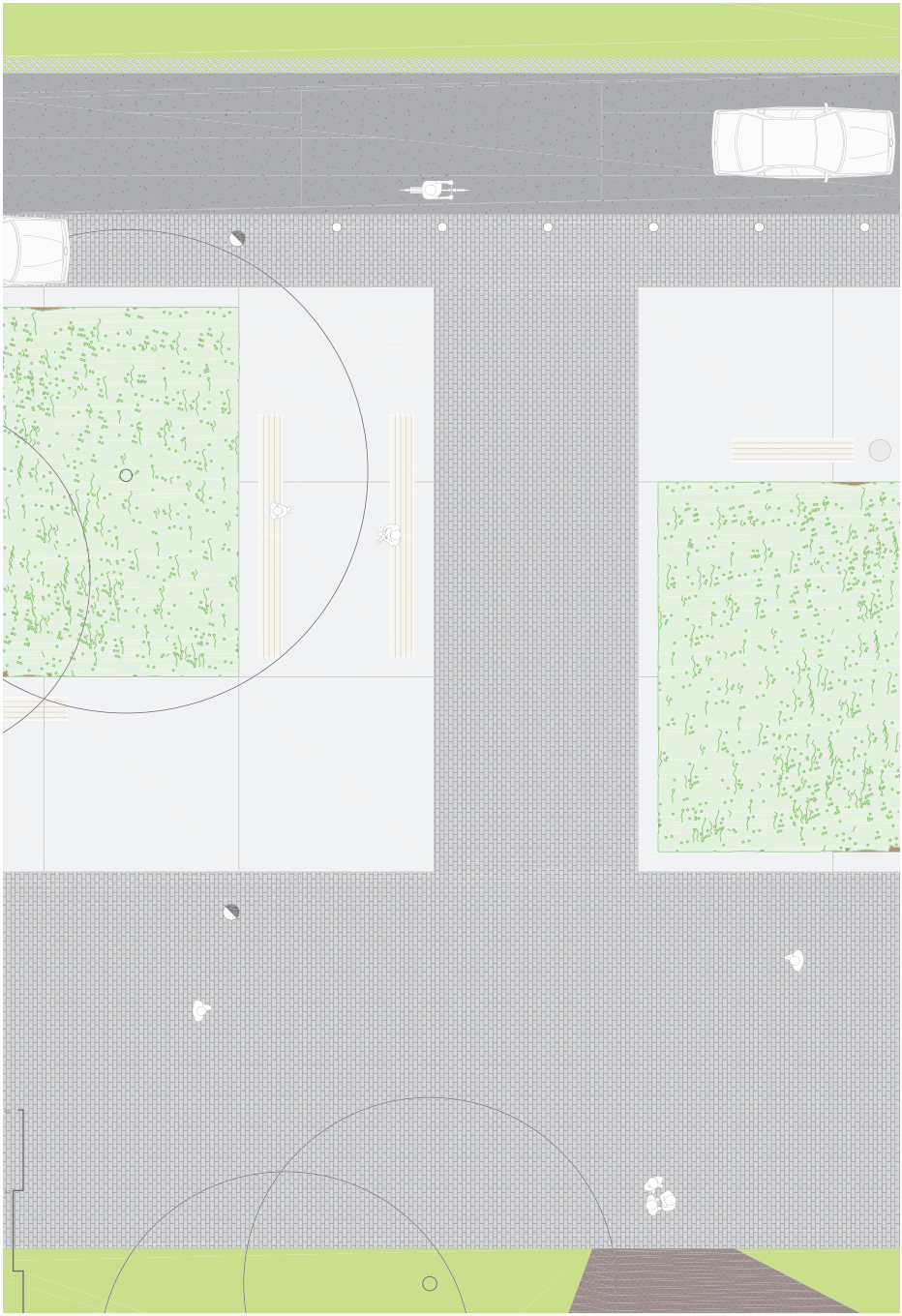

Bouwstenen van de ‘pleinstraat’
| detailontwerp

Rijloper - loper - groene plek
| Filip Dujardin

Glooiende topografie
Filip Dujardin

Gelijkgrondse aanleg
| Filip Dujardin

Karakteristiek materiaalgebruik
| Filip Dujardin

Straat wordt park - ene zijde IGLO-straat
| Filip Dujardin

Integratie bushalte - andere zijde IGLO-straat
| Filip Dujardin

KORTRIJK WEIDE

Kortrijk

"Weide staat voor openheid. Een open plek in de stad die ook in de toekomst open zal blijven. Dat is beslist en dat is uitzonderlijk. Uitzonderlijk voor een dergelijke centrale plek in de stad."

OPDRACHT

periode	2014 - heden
kencijfers	70.000 m²
opdrachtgever	stad Kortrijk Contactpersoon (email)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
opdracht	van ontwerp t.e.m. uitvoering
samen met	Denis Dujardin
ereloon	€ 750.000

OPZET

De site ligt tussen een sporenbundel, de Leie en de ring van Kortrijk en kenmerkt zich door de aanwezigheid van vele elementen uit het rijke verleden van deze plek. Deze geschiedenis wordt meegenomen in het toekomstbeeld, waardoor Kortrijk Weide een stuk landschap in de stad blijft.

Er wordt gekozen voor een ontwerpstrategie waarbij de tweeledigheid wordt gearticuleerd. In deze benadering worden minstens twee karakters naast elkaar geplaatst: oud naast nieuw, natuurlijk naast artificieel, groen naast mineraal… Concreet heeft dit geleidt tot de definiëring van twee deelruimtes, de stedelijke belvedère en het ecologisch park.

De stedelijke belvedère speelt een belangrijke rol in de ontsluiting van de het verschillend bebouwd programma en de site zelf. Daarnaast dient deze ruimte een sterk verblijfs- en ontmoetingskarakter krijgen. Hart van de stedelijke belvedère vormt het evenementenplein. Een plein uitgevoerd in bestaande kasseien en beton dat een grote mate van openheid en diverse vormen van gebruik toelaat.

Het ecologische park wordt een stuk stadsnatuur aan de Leie. Er wordt ingezet op verspreide boomgroepen, een gevarieerde vegetatieve onderlaag en gradiënten van nat naar droog. Een verhoging van biodiversiteit wordt hierdoor realiteit. Centraal in de parkweide zal een bestaande grachtstructuur worden gearticuleerd en een watertuin vormen. Naast ecologische doeleinden biedt de tuin mogelijkheden tot waterspel en vormt heeft het een functie als waterbuffer voor de hemelwaterafvoer van het evenementenplein.

KRACHTLIJNEN

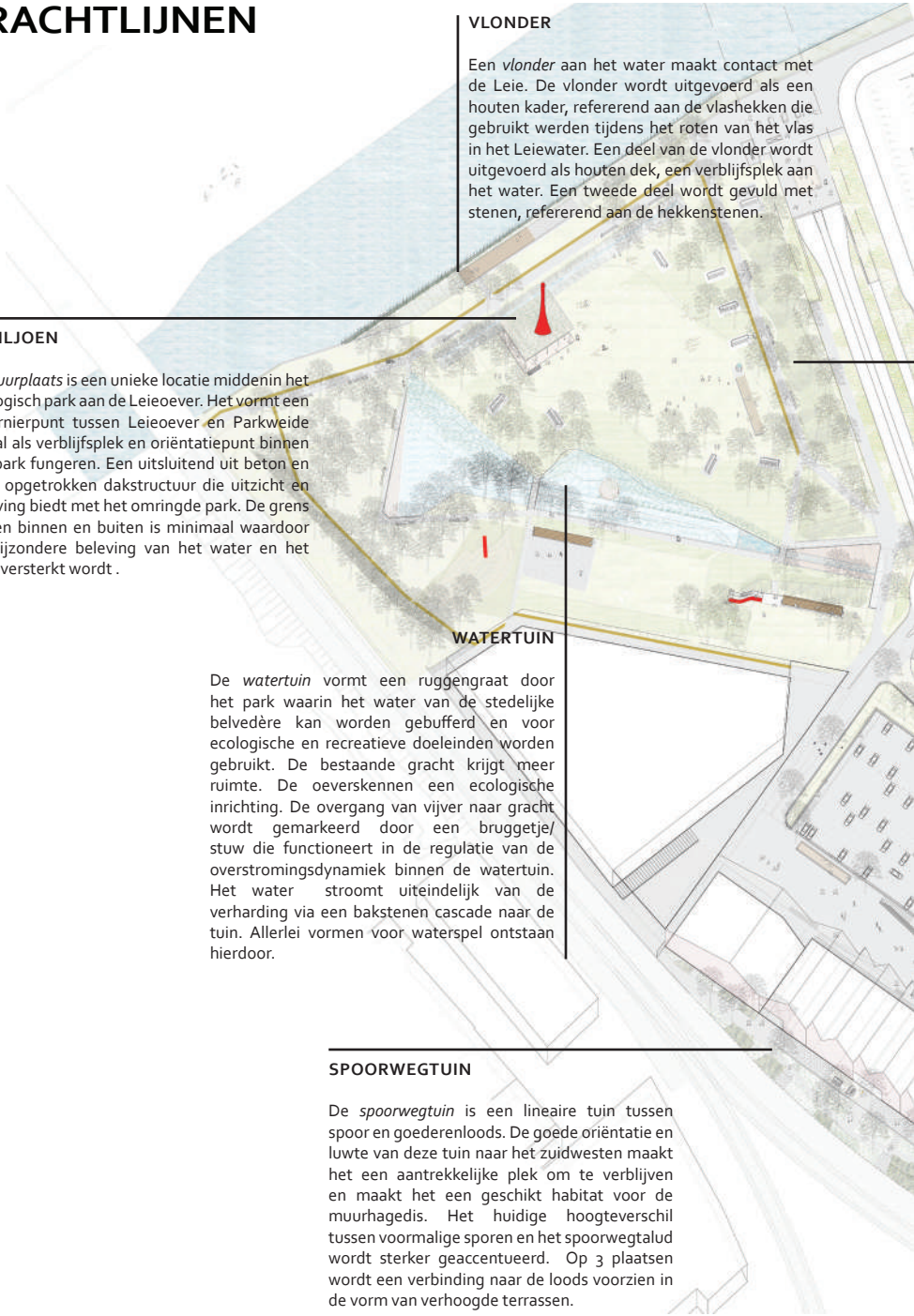

VLONDER

Een *vlonder* aan het water maakt contact met de Leie. De vlonder wordt uitgevoerd als een houten kader, refererend aan de vlashekken die gebruikt werden tijdens het roten van het vlas in het Leiewater. Een deel van de vlonder wordt uitgevoerd als houten dek, een verblijfsplek aan het water. Een tweede deel wordt gevuld met stenen, refererend aan de hekkenstenen.

PAVILJOEN

De *vuurplaats* is een unieke locatie middenin het ecologisch park aan de Leieoever. Het vormt een scharnierpunt tussen Leieoever en Parkweide en zal als verblijfsplek en oriëntatiepunt binnen het park fungeren. Een uitsluitend uit beton en hout opgetrokken dakstructuur die uitzicht en beleving biedt met het omringde park. De grens tussen binnen en buiten is minimaal waardoor de bijzondere beleving van het water en het park versterkt wordt .

WATERTUIN

De *watertuin* vormt een ruggengraat door het park waarin het water van de stedelijke belvedère kan worden gebufferd en voor ecologische en recreatieve doeleinden worden gebruikt. De bestaande gracht krijgt meer ruimte. De oeverskennen een ecologische inrichting. De overgang van vijver naar gracht wordt gemarkeerd door een bruggetje/ stuw die functioneert in de regulatie van de overstromingsdynamiek binnen de watertuin. Het water stroomt uiteindelijk van de verharding via een bakstenen cascade naar de tuin. Allerlei vormen voor waterspel ontstaan hierdoor.

SPOORWEGTUIN

De *spoorwegtuin* is een lineaire tuin tussen spoor en goederenloods. De goede oriëntatie en luwte van deze tuin naar het zuidwesten maakt het een aantrekkelijke plek om te verblijven en maakt het een geschikt habitat voor de muurhagedis. Het huidige hoogteverschil tussen voormalige sporen en het spoorwegtalud wordt sterker geaccentueerd. Op 3 plaatsen wordt een verbinding naar de loods voorzien in de vorm van verhoogde terrassen.

ECOLOGISCH PARK

Het ***ecologisch park*** is een recreatief stuk stadsnatuur tussen spoorweg, stadsring en Leie. Er wordt ingezet op verspreide boomgroepen, een gevarieerde vegetatieve onderlaag en gradiënten van nat en droog. Een verhoging van de biodiversiteit van dit park wordt hierdoor realiteit. Tegelijkertijd maakt de gepaste uitrusting en de sterke openheid/transparantie van deze parkweide van dit ecologisch park een integraal toegankelijke en dynamische publieke plek. Een nieuwe trekpleister aan de Leie waar ecologie samen spoort met een eerder informeel en "low impact" recreatief gebruik.

STEDELIJKE BELVEDERE

De stedelijke belvedère kijkt uit op het park aan de Leie en de parkway. De stedelijke belvedère speelt een belangrijke rol wat betreft de ontsluiting van de verschillende programma's – CVO, fuifzaal, jeugdhuis, zwembad ... – op Kortrijk Weide. Daarnaast moet deze ruimte ook een sterk verblijfskarakter krijgen. Het hart van deze stedelijke belvedère wordt gevormd door het *evenementenplein:* een grote open ruimte die een zeer divers gebruik kan huisvesten. In een alledaagse situatie zal deze ruimte dienst doen als parking, occasioneel kunnen hier grote en kleine evenementen plaatsvinden.

BOMENKADER

Het bomenkader vormt een met bomen omkaderde ruimte uit halfverharding. Een waterelement en zitmeubilair zorgen voor gebruiks- en verblijfsmogelijkheden binnen de ruimte die verder plaats biedt aan meer kleinschalige (alledaagse) evenementen.

ZOOM | watertuin

De watertuin vormt een ruggengraat door het park waarin het water van de stedelijke belvedère wordt gebufferd. Deze watertuin creëert ook een bijzondere ecologische waarde in het park en is tegelijkertijd een recreatief element. De watertuin neemt als basis een bestaande gracht die een hoogte verschil van 1 meter op de site markeert. Een ritmering van dammetjes uitgevoerd in beton creëren een spel van water op verschillende niveaus en maken informele verbindingen tussen beide oevers van de watertuin mogelijk.

De watertuin start met een hoger gelegen ondiep bassin waarin het eerste water komende van de stedelijke belvedère wordt opgevangen. De watertuin eindigt in een ruime vijver. Het paviljoen – de vuurplaats – markeert ruime zittrappen aan deze vijver. De oevers kennen een ecologische inrichting, waarbij verschillende steiltes van oeverranden vegetatief veel variatie kunnen waarborgen. Aan de zijde van de parkweide zijn de oevers flauwer waardoor ze ook beter toegankelijk en bespeelbaar zijn.

Definitief ontwerp | ecologisch park

Cascadesysteem met dammetjes

Spelelement

Vijver met ruime zittrappen

DOK ZUID MUSEUMTUINEN

Antwerpen

"Een nieuw groen hart voor het Zuid in Antwerpen. Een levendige publieke ruimte gemaakt om een diversiteit aan stedelijk gebruik te accomoderen. Een nieuwe winst in de aanpak van de klimaatverandering."

OPDRACHT

periode	2015 - heden
kencijfers	9 ha publieke ruimte
opdrachtgever	AG VESPA Bert Claes (bert.claes@vespa.antwerpen.be)
opdrachthouder	TRACTEBEL Bart Van Gassen (bart.vangassen@tractebel.engie.com)
samen met	ADR architectes Georges Descombes
advies	Erik De Waele LEA
opdracht	van ontwerp t.e.m. uitvoering
ereloon	€ 900.000
uitvoeringsbedrag	€ 18.000.000

OPZET

De Gedempte Zuiderdokken vormen een unieke open ruimte in het stedelijk weefsel van Antwerpen. Na de demping van de voormalige drie dokken, wordt de vrijgekomen ruimte hoofdzakelijk gebruikt als gratis parkeervoorziening. Sinds de jaren tachtig van vorige eeuw transformeerde de wijk 'het Zuid' in een aantrekkelijke wijk met een aantal belangrijke culturele attractiepolen. De publieke ruimte van de Gedempte Zuiderdokken heeft deze evolutie echter niet gevolgd. Vandaag ligt er, met het ondergronds brengen van het huidige parkeeraanbod, een kans om een nieuw hoofdstuk te schrijven voor het belangrijkste plein van het Zuid.

Dok Zuid Museumtuinen is een nieuwe grootschalige openbare ruimte voor Antwerpen, tegelijkertijd park en plein. De historische geleding van de dokken weerspiegelt zich in het ontwerp als een opeenvolging van drie ruime tafels. Door een groene omkadering voortbouwend op bestaande platanen, kortweg de kroon, ontstaat er een intensieve wisselwerking tussen Dok Zuid en de activiteit aan zijn randen. De pleinen bieden ruimte voor evenementen en bevinden zich tussen de tafels. Tenslotte ontstaat er interactie tussen Dok Zuid en de cultuurhuizen ter hoogte van de front of house situaties. Deze worden vanuit de specifieke programma's – het FOMU, het Zuiderpershuis, het M HKA en de Zuiderkroon – vormgegeven. Op Dok Zuid worden een aantal architecturale elementen ingezet om de ruimte verder te activeren, structureren en organiseren. De elementen creëren plekken van een verhoogde intensiteit qua gebruik en/of beleving.
Aan de hand van de thematische grondleggers wordt elke laag (palimpsest, nieuwe publieke cultuur, stedelijk groen, ruimte voor water, etc.) belicht, het toont de rijkheid van het ontwerp, verklaart het voorstel en tracht de complexiteit te vatten.

KRACHTLIJNEN

FRONT OF HOUSE

Met het creëren van een "Front of House" – een publieke voorruimte – op Dok Zuid voor alle cultuurhuizen, wordt de wisselwerking tussen binnen en buiten, tussen deze programma's en het plein geïntensifieerd. Er ontstaat een overgangszone die bijzondere kansen biedt voor een nieuwe publieke cultuur, een ontmoetingsplek waarbij de huizen een relatie aangaan met de omliggende publieke ruimte.

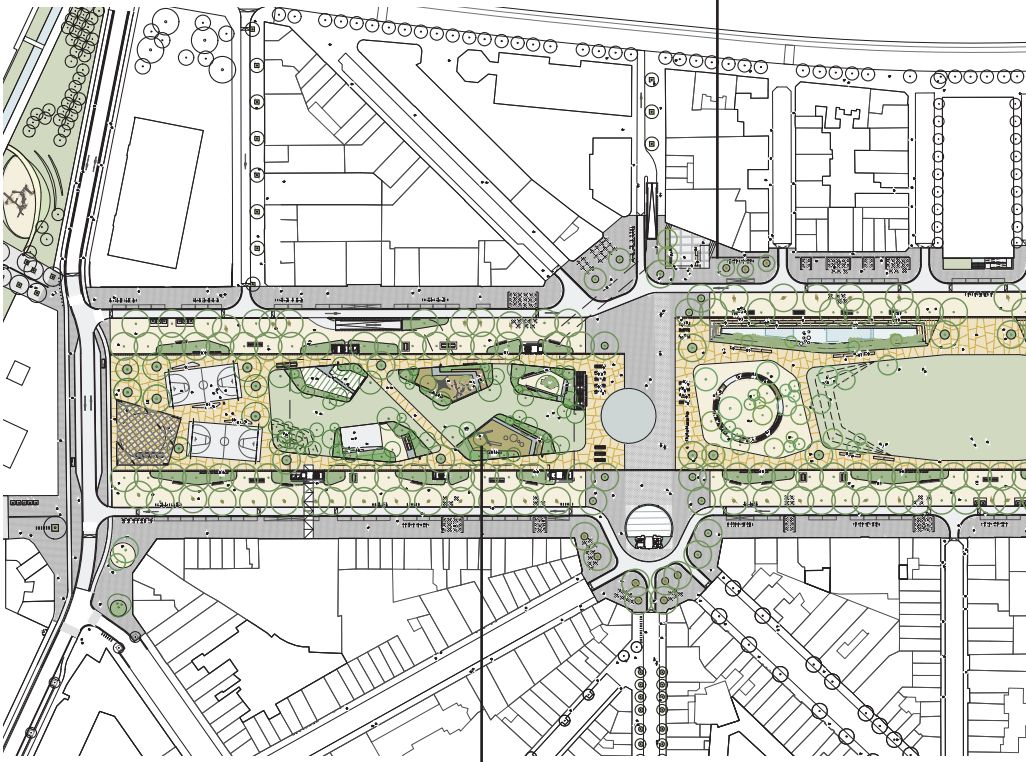

MUSEUMTUINEN

Deze titel belichaamt zowel een ambitie als een ontwerp waarin kunst geïntegreerd wordt in de publieke ruimte. Het is de bedoeling om, in samenspraak met kunstenaars, op betekenisvolle plekken kunst te voorzien met affiniteit voor kleurenspel, materialen,.... Dit alles vanuit de overtuiging dat de "Museumtuinen" pas echt betekenis krijgen wanneer kunstenaars gehoord worden tijdens het ontwerpproces.

DE KROON

De kroon vormt een drempelruimte tussen Dok Zuid en haar omgeving. Het is een dynamische en koele stedelijke plek onder een genereus bomendak. De bestaande bomenrij wordt aan de zijde van het plein aangevuld met een extra bomenrij. Onder deze bomenrijen ontwikkelt zich een gevarieerde publieke ruimte met wandel- en fietstrajecten. De auto is hier ondergeschikt.

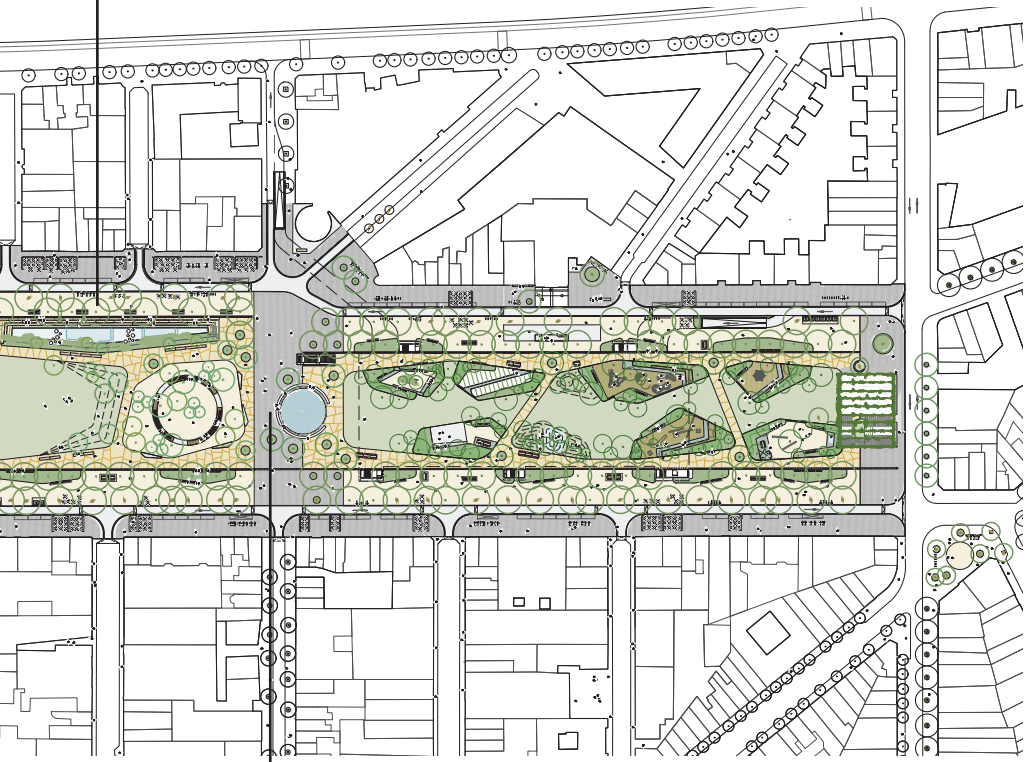

DE PLEINEN

De vier pleinen op Dok Zuid – het Scheldeplein, het Museumplein, het Waterpoortplein, het Zuidplein – organiseren de belangrijkste verbindingen met de buurt, de stad, de Schelde. De pleinen zijn open verharde ruimten. Door een verschil in maat en karakter zijn de vier pleinen sterk complementair, zowel wat betreft het alledaags gebruik als wat betreft de evenementen die hier een plek kunnen krijgen.

ZOOM | wadi

De wadi, een van de architecturale elementen op Dok Zuid, markeert de historische dokmuur en vormt een buffer voor regenwater op Dok Zuid.
De wadi is een grootschalig waterelement (twee elementen van ca. 100 meter lang) die de rand van de centrale tafel vormt. Aan één zijde is deze afgeboord met een genereuze zittrap. In de laagste trede van de zittrap wordt de historische kademuur van het Schippersdok terug zichtbaar gemaakt. In de trappenpartij is er een zekere variatie aangebracht waardoor een interessante geleding in het beeld en het gebruik van deze trappen ontstaat.
Aan de andere zijde vormt een brede groene boord de overgang naar de centrale weide. De groene boord wordt samengesteld uit verschillende soorten planten: waterplanten, oeverplanten ... Stapstenen doorheen de wadi vormen een interessante spelaanleiding en een meer avontuurlijke doorsteek tussen kroon en weide.

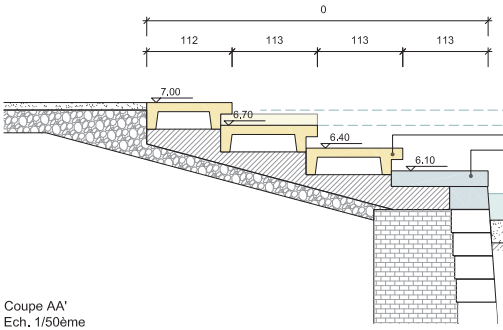

Coupe AA'
Ech. 1/50ème

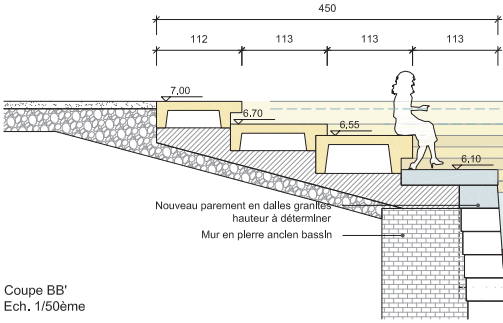

Coupe BB'
Ech. 1/50ème

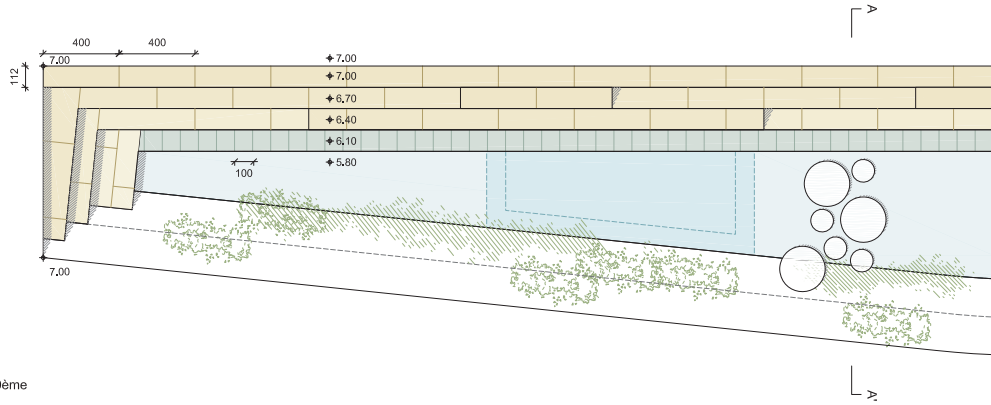

1/200ème

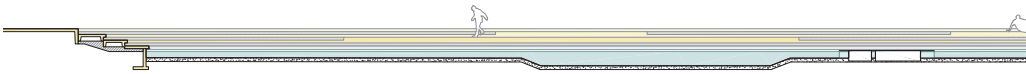

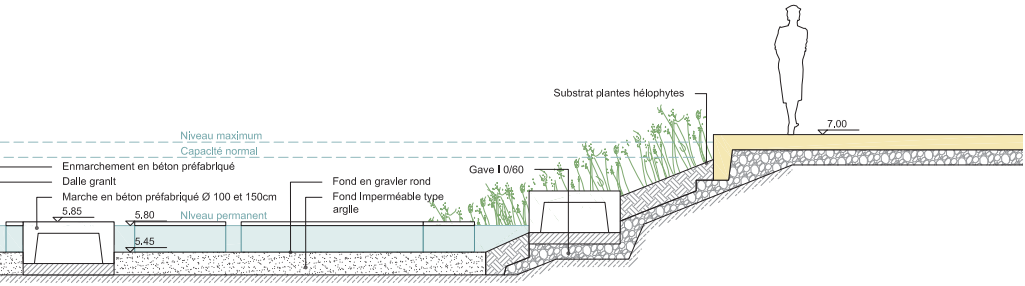
Substrat plantes hélophytes
7,00
Niveau maximum
Capacité normal
Enmarchement en béton préfabriqué
Dalle granit
Marche en béton préfabriqué Ø 100 et 150cm
5,85
5,80
Niveau permanent
5,45
Fond en gravier rond
Fond imperméable type argile
Gave I 0/60

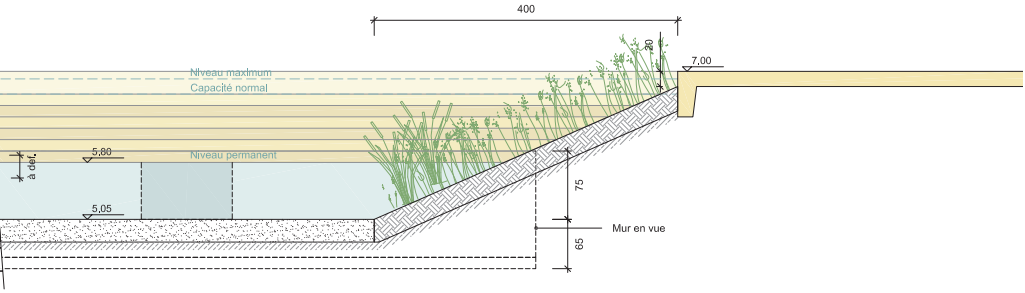
400
20
7,00
Niveau maximum
Capacité normal
5,80
Niveau permanent
à déc.
5,05
75
65
Mur en vue

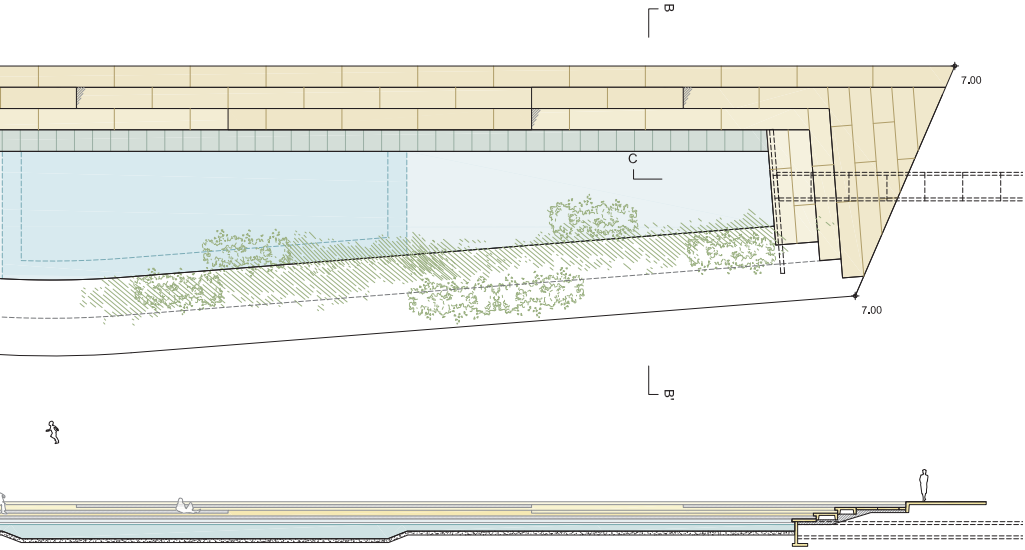
B
7,00
C
7,00
B

Tweedaags participatiemoment met Expo en tafelgesprekken
| opmaak voorontwerp, Atelier Dok Zuid 9-10 juni 2017

Cocreatie invulling tafels
| opmaak voorontwerp, workshop scholen 11 mei 2017

Beeld Wadi
| definitief ontwerp

Beeld Kroon
| definitief ontwerp

PUBLIC SPACE

PRODUCTIVE LANDSCAPE | SMART NETWORKS | PLACES OF MOBILITY | WATER URBANISM | RECYCLING TERRITORIES | CIVIC ARCHITECTURE | URBAN RESILIENCE

Esplanade Oscar Van De Voorde 1
9000 Gent

TRACTEBEL